

MAČ KOJI RAZDVAJA

1. (Luka 2,33-34) „Njegov otac i njegova majka divili su se onome što bijaše rečeno o Isusu. Tada ih Šimun blagoslovi i reče Mariji, majci njegovoj: 'Evo, ovaj je postavljen za padanje i podizanje mnogih i Izraelu, za znak koji će biti osporavan.'“

1.1. „Šimun ih blagoslovi.“ Što Luka misli pod tim? Koji je smisao blagoslova? Kada mi sjedimo za stolom i blagoslivljamo hranu, mi zapravo zahvaljujemo Bogu za dar koji nam je podario. Hrana na našem stolu nije nešto što smo sami sebi stvorili, nego poklon od Boga koji daje život, i zato smo zahvalni. Riječ „blagoslov“ ne znači da će naš život odjednom biti ispunjen srećom, zdravljem, uspjehom i prosperitetom – iako smo skloni tako razmišljati. To nije ono što Šimun ovdje čini. Ja vjerujem da se njegov blagoslov sastoji u zahvalnosti Bogu što je kroz tu ženu, Mariju, došao na svijet dugo očekivani Mesija. On blagoslivlja Mariju zbog uloge koju joj je Bog povjerio da odigra unutar Njegove stvarnosti.

1.1.2. (Luka 2,34) „Ovaj je postavljen za padanje i podizanje mnogih u Izraelu.“

Dolaskom Isusa i njegovog učenja događa se razdvajanje u čovječanstvu: odvajaju se djeca Božja od djece đavla, pravedni od nepravednih, izabrani od neizabranih, vjernici od nevjernika. Isus sam u (Mateju 10,34) kaže: „Ne mislite da sam došao donijeti mir na zemlju; nisam došao donijeti mir, nego mač.“ Mač u ovom kontekstu znači razdvajanje. Dolazak Isusa u židovski narod razotkriva istinu: „Iako tvrdite da ste Abrahamovi potomci – i jeste fizički – to još ne znači da ste djeca Božja i da ćete automatski baštiniti Abrahamov blagoslov.“ Pavao u Poslanici Rimljanima i Galaćanima jasno objašnjava: „Ako ne prihvatite Isusa i njegovo učenje, iako ste Židovi i Abrahamovi fizički potomci, vi ipak niste djeca Božja¹.“

1.2. „Za znak koji će biti osporavan.“ Šimun ovdje naglašava da Isus i njegovo učenje neće biti široko prihvaćeni unutar židovskog naroda. Naprotiv, njegovo će učenje donijeti nemir, razdor i snažne podjele unutar samih Židova.

¹ Poslanica Rimljanima 2,28–29; Poslanica Rimljanima 9,6–8; Poslanica Galaćanima 3,7; Poslanica Galaćanima 3,29

1.3. (Luka 2,35) „A tebi će samoj proći mač kroz život - da bi se otkrile misli mnogih srdaca.“

1.3.1. „Misli mnogih srdaca“, suočavanje s istinom koju Isus donosi otkriva pravo stanje naših srca. Ako je srce plemenito, pravedno, otvoreno prema Bogu i Njegovoj istini – ono će prihvatiti Isusovo učenje, odnosno pravo, autentično apostolsko Evanđelje.

1.4. S druge strane, srce koje je sebično, pohlepno, usmjereno samo na vlastite interese, odbacit će istinu. Takvom srcu Isus će biti odbojan: u današnjim riječima – mit, bajka, zaostala priča bez stvarnog značaja. A upravo tada, Isus postaje mač koji razdvaja i pokazuje pravo stanje čovjeka.

1.4.1. S druge strane, možemo intelektualno razumjeti sve, čak priznati da je sve to istina, ali ako ne dozvolimo da ta istina mijenja naš život – ostajemo u tami. Upravo to Šimun najavljuje: u židovskom narodu jedni će prihvatiti Isusa, a za druge će on biti kamen spoticanja².

1.5. „A tebi će samoj proći mač kroz život.“ Znamo priču o Marijinom životu. Njezin put bio je pun preokreta, sumnji, strahova i na kraju – gubitka vlastitog sina. Sigurno nije bio život kakav je zamišljala kada je čula anđela i riječi o kraljevstvu Mesije. Ona je vjerovala da će sve to doživjeti svojim očima – da će njezin sin uspostaviti kraljevstvo Izraela, i da će ona kao njegova majka imati poseban status. Ali dogodilo se upravo suprotno: od rođenja pa sve do križa njezin je život bio jedna velika drama. Možemo li zamisliti kako je bilo Mariji gledati vlastitog sina na križu?

1.6. Svi proročki glasovi koje je slušala – da će on biti Kralj, Izbavitelj, Mesija – sada su izgledali kao da se urušavaju pred njezinim očima. Ironija je strašna: umjesto da je Isus izbavio svoj narod, njegov vlastiti narod ga predaje na smrt. Njezin Kralj, njezin Mesija – na križu.

1.7. To je taj „mač“ o kojem Šimun govori – nevjerojatan test vjere. Marija se morala pitati: „Možda je anđeo bio u krivu? Jesam li cijeli život vjerovala u nešto lažno? Kako može moj sin, Kralj i Mesija, sada umrijeti na križu?“

1.7.1. Iako Šimun vjerojatno nije znao u detalje kako će izgledati taj mač³ – kušnje same Marije – on joj zapravo prorokuje ovo: „Marija, morat ćeš prihvatiti da će se riječi anđela ispuniti, ali na način koji sada ne možeš razumjeti. Čak i kada budeš gledala svoga sina kako umire, znaj da će se Božja obećanja ipak ostvariti.“ (Hebrejima 4,12)

1.8. Isto vrijedi i za nas. Sve što mi trebamo činiti kao kršćani jest izreći istinu o Isusu i gledati kako ljudi reagiraju. Evanđelje otkriva pravo stanje srca. Čovjek se može pretvarati izvana – da je milostiv, pravedan i duhovan – i na taj način prevariti svakoga. Ali pred apostolskim Evanđeljem nitko se ne može sakriti. Ono je sila Božja koja poput mača razdire našu vanjštinu i pokazuje tko smo zapravo. - Evanđelju se ne možemo sakriti. -

PROROČICA ANA

2. (Luka 2,36-38) „Tada je živjela neka proročica Ana, kći Penuelova, iz plemena Ašerova. Ona je bila u vrlo odmakloj dobi. Poslije svoga djevojaštva živjela je s mužem sedam godina. Ona je bila udovica

² Prva Petrova 2,4-8

³ Hebrejima 4,12

osamdeset i četiri godine. Nije ostavljala Hrama. Noću i danju je služila Bogu postom i molitvom. Upravo toga časa pristupi te je hvalila Boga i govorila o djetetu svima koji su očekivali otkupljenje Jeruzalema.“

2.1. Zašto Luka naziva Anu proročicom? Ovisi kako tko od nas gleda na ulogu proroka. Ja osobno vjerujem da je prorok svatko tko je shvatio istinu o Božjim obećanjima i tu istinu od tog trenutka javno proklamira. U Starom Zavjetu proroci su često dobivali objavu nadnaravno, izravno po Duhu Svetom, i zatim prenosili poruku narodu. U Aninom slučaju tekst nam ne govori jasno na koji je način ona primila objavu. Moja sugestija je da je Ana bila žena koja je kroz cijeli svoj život proučavala Toru, a Duh Sveti joj je pomogao povezati sve i povjerovati Božjim obećanjima. Kada je spoznala istinu, javno ju je govorila svima koji su htjeli slušati. Na kraju, uloga proroka ne leži prvenstveno u načinu na koji je objava primljena, nego u tome da ono što si primio – na koji god način – hrabro i vjerno proklamiraš drugima.

2.1.2. **(Luka 2,37)** Dalje čitamo da je Ana bila udana samo sedam godina. Ako uzmemo u obzir da su se žene u to doba udavale s 15 ili 16 godina, znači da je Ana postala udovica vrlo mlada, otprilike s 22 godine. Zašto je ostala udovica do kraja života, ne znamo. Ono što znamo jest da je u to vrijeme biti udovica značilo ostati bez ikakvog socijalnog ili ekonomskog statusa. Udovice su bile potpuno ovisne o milosti društva u kojem su živjele. Zato se većina žena odlučivala ponovno udati – jer im je brak donosio zaštitu i barem određeni status.

2.1.3. Ana je, međutim, izabrala drugačiji put. Možda joj je pokojni muž bio imućan čovjek, možda je naslijedila neko bogatstvo – ne znamo. Ali jedno znamo: Ana je svjesno odlučila svoj život posvetiti isključivo Bogu. Luka bilježi da je „danju i noću služila u Hramu“, što jasno pokazuje da nikada nije zapostavljala dužnosti koje je smatrala službom Gospodinu. Upravo ta njezina potpuna posveta Bogu vjerojatno joj je i donijela ugled te titulu „proročice“ u židovskoj zajednici.

2.2. **(Luka 2,38)** Ana je bila prisutna dok je Šimun izgovarao svoje riječi Mariji i Josipu. I ona se pridružila hvali, slaveći Boga jer su se ispred njezinih očiju ispunila Božja obećanja kojima je posvetila cijeli svoj život. Zamislimo samo njezinu radost – desetljeća molitve, služenja, iščekivanja, i sada napokon vidi dijete koje je znak da Bog nije zaboravio svoj narod. Siguran sam da je Ana do kraja svog života svjedočila o tom događaju. Onaj tko je imao „oči da vidi i uši da čuje“ sigurno je slušao njezino svjedočanstvo i kroz njega dobio potvrdu Božje vjernosti.

POSEBNO DIJETE

3. **(Luka 2,39-40)** „Čim njegovi roditelji obave sve što po Zakonu Gospodnjem treba činiti, vrate se u Galileju, u svoj grad Nazaret. Dijete je raslo i jačalo: Bog ga je napunjavao mudrošću, i milost je Božja bila na njemu.“

3.1. Nakon što su obavili sve ceremonijalne obrede koje je Zakon zahtijevao, Josip i Marija vratili su se kući zajedno s Isusom. Luka bilježi da je dijete raslo – fizički, ali i u mudrosti. Time jasno naglašava da je Isus bio čovjek poput nas. Morao je učiti, rasti, truditi se, istraživati, i sve više spoznavati Boga. Nije se rodio sa „svim znanjem“, nego je prolazio isti proces učenja kao i svako drugo dijete.

3.1.2. (Luka 2, 41-47) „Njegovi su roditelji išli u Jeruzalem svake godine o blagdanu Pashe. Kad je Isusu bilo dvanaest godina, hodočastiše s njim prema običaju Blagdana. Po završetku tih dana, dok su se vraćali kući, dječak Isus ostade u Jeruzalemu, da njegovi roditelji i ne znadoše. Misleći da je u povorci, odoše dan hoda te ga počеше tražiti među rodbinom i poznanicima. Kako ga ne nađoše, vratiše se u Jeruzalem da ga traže. Poslije tri dana nađoše ga u Hramu gdje sjedi među učiteljima, sluša ih i postavlja im pitanja. Svi koji su ga slušali, snеbivali su se njegovim pametnim odgovorima.“

3.2. Blagdan Pashe bio je za Židove jedan od najvažnijih blagdana. Podsjećao ih je na izbavljenje iz Egipta. Tada je Jahve poštedio prvorodence Izraelaca dok je smrću pogodio egipatske, jer su na dovratnike svojih kuća stavili krv janjeta⁴. Taj događaj Židovi i danas slave kroz „Seder“, obred koji traje sedam dana i sastoji se od četrdesetak činova – od posvećivanja čaše, molitava, pranja ruku, do bogatog obroka koji završava molitvom: „Dogodine u Jeruzalemu.“

3.3. (Luka 2, 41-42) U ono vrijeme Josip i Marija također su odlazili u Jeruzalem na blagdan Pashe. Po Zakonu⁵, samo oni koji su živjeli unutar 32 kilometra od Jeruzalema morali su svake godine osobno prisustvovati⁶, a Josip i Marija su živjeli puno dalje⁷, što znači da nisu bili obvezni. Ipak, čitamo da su išli. Isus je tada imao dvanaest godina – to je bila dob kada je postao obvezan poštovati Zakon i preuzeti sve religijske dužnosti⁸. Vrlo vjerojatno, ovo je bilo njegovo prvo putovanje u Jeruzalem na blagdan Pashe.

3.4. (Luka 2,43-46) Tamo se dogodilo nešto što nam može zvučati nezamislivo – Josip i Marija izgubili su Isusa na tri dana. Tko je ikad makar na par minuta izgubio dijete zna kakav je to užasan osjećaj – srce ti je u grlu, panika paralizira tijelo, a svaka sekunda traje kao vječnost. A ovdje nije bila riječ o minutama, nego o tri dana!

Neki biblijski učitelji nude uvjerljivo objašnjenje. Naime, kada bi se hodočasnici vraćali kući, žene su običavale krenuti prve, laganim hodom s djecom i stvarima, a muškarci bi polazili dan kasnije i sustizali ih putem. Tako su svi zajedno stizali kući. Pretpostavlja se da je Marija mislila kako je Isus s Josipom, a Josip da je s Marijom. Djeca su se često vraćala i s rodbinom ili prijateljima (usp. stih 44). Tek kad su se Josip i Marija susreli, shvatili su da ga nema. Prvi dan su ga tražili među rodbinom, drugi dan među poznanicima, a trećeg dana vratili se u Jeruzalem – i pronašli ga u Hramu. To objašnjenje djeluje vrlo uvjerljivo. Ali i dalje ostaje teško zamisliti koliki je strah i očaj morao pritiskati Josipa i Mariju u ta tri dana.

3.5. (Luka 2,46-47) Kad su ga napokon pronašli, Isus je sjedio među učiteljima, slušao ih i sudjelovao u raspravama. Luka kaže da su se „snеbivali njegovim odgovorima.“ Što to znači? Postoje dvije mogućnosti:

1. Da su se učitelji čudili njegovim odgovorima na njihova pitanja.

⁴ Knjiga Izlaska 12,1–14.21–28.42; Ponovljeni zakon 16,1–8

⁵ Ponovljeni zakon 16,16

⁶ U praksi, rabinska tradicija ograničila je obvezu hodočašća na one koji žive **unutar jedne dnevne hoda** od Jeruzalema (otprilike 32 km).

⁷ Josip i Marija živjeli su u **Nazaretu u Galileji** (više od 100 km udaljeni), dakle **nisu bili obvezni**.

⁸ U židovskoj tradiciji 12. godina bila je prijelaz prema punoj vjerskoj odgovornosti (kasniji bar-micva običaj). To znači da je Isus od tada bio obvezan poštovati Zakon i vršiti religijske dužnosti.

2. Da je Isus slušao njihove razgovore i jednostavno se uključio svojim komentarima.

Zamislimo dijete od dvanaest godina koje ozbiljno sudjeluje u razgovoru odraslih o Pismu, i to na način da se odrasli iskreno začude: „*Otkud toliku mudrost ima ovo dijete? Njegove riječi slažu se s Pismom, a njegova zapažanja su duboka i precizna.*“ Ja osobno vjerujem da se odvijao ovaj drugi scenarij.

3.6. (Luka 2,48-50) „Kad ga njegovi roditelji opaze, veoma se začude te mu majka rekne. 'Dijete, zašto nam to učini! Evo, otac tvoj i ja s bolom smo te tražili.' 'Zašto ste me tražili? - reče im. - Zar niste znali da ja moram biti u onome što pripada Ocu mojemu?' A oni ne razumješe riječi koju im bijaše rekao.“

3.7. Kad su ga roditelji pronašli, pitali su ga: „*Zašto si nam to učinio?*“ Isusov odgovor možemo krivo shvatiti; kao bezobrazan ili neposlušan, ali to se ne uklapa u njegov savršen karakter. Luka nam odmah zatim kaže: „*I bijaše im poslušan.*“ To znači da njegov odgovor nije bio prkosan, nego jednostavan, ponizan i iskren: „*Sve što ste mi govorili o mojem rođenju – anđeli, proročanstva, svjedočanstva ljudi – sve to govori da sam ja Mesija, Sin Božji, Izbavitelj. Pa kako onda niste znali gdje ću biti? Zar niste pretpostavili da ću biti upravo ovdje – u Očevoj kući, proučavajući Toru? Jer upravo iz Tore moram razumjeti tko sam, koja je moja uloga, što znači biti Sin Božji. To je za mene osobno. Ja ovdje istražujem Pisma kako bih otkrio što znači moj poziv i moj identitet.*“

3.8. (Luka 2,51-52) „Tada siđe s njima, dođe u Nazaret i bijaše im poslušan. Njegova je majka sve e događaje brižno čuvala u svom srcu. A Isus je napredovao u mudrosti, rastu i milosti pred Bogom i pred ljudima.“

3.9. Iako je Isus bio svjestan svoga poziva, ostao je poslušan roditeljima. Luka dodaje da je rastao u mudrosti i milosti pred Bogom i pred ljudima. Svi koji su ga poznavali mogli su kroz vrijeme vidjeti da je on posebno dijete – ne samo u znanju, nego i u karakteru i Božjoj naklonosti koja je počivala na njemu.